

TELEGRAFUL ROMÂNULUI.

Telegrafulu este de două ori pre septemana: Duminică și Joi. — Prenumeratiunea se face în Săbiu la expeditura foiei pre afara la c. r. poste cu bani ga'ta prin scrisori fran-ate, adresate către expeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Săbiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr 31. ANULU XIX.

Săbiu, in 1830 Aprile 1871.

tru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și țeri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru întâia ora cu 7 cr. sirulu, pentru a două ore cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

In ceea ce priveste incheierea sesiunii avem sa facem urmatoriul adausu resp. urmatoarea indreptare:

Sinodulu archidieceșanu, avendu unu momentu de mare insemnatate inaintea ochiloru și adeca, ca in anul acest'a in 27 Iunie este unu patrariu de seculu de cându Escelenti'a Se'a Preasăntitulu Archiepiscopu și Mitropolitu Andreiu, a fostu denumitu vicariu in archidieceș'a noastră de acum, — la propunerea dep. Macelariu, a concludu, ca acum, la incheierea sesiunii, inca din șiedintia sa se prezenteze in corpore și cu privintia la inpregiurarea acest'a sinodulu că reprezentanti'a poporulu din archidieceș'a sa iesprime multiamit'a cea mai adăncă pentru toate fatigele pentru biserica și natiune, și sa-i ureze inca viatia fericita și indelungata spre a puté vedé ródele amintiteloru ostenele.

Deci cu P. vicariu N. Popes'a in frunte, mergendu sinodulu la Escelenti'a Sea in resiedintia, P. vicariu rosti unu cuventu insufletitoriu in intielesulu celoru de mai susu și apoi ceti concludulu sinodulu privitoriu la momentulu, ca biserica noastră din Transilvani'a se afla in ajunulu dilei acelei memorabile, in care se implinescu 25 de ani de cându Escelenti'a Sea P. Archiepiscopu și Mitropolitu a venit in sinulu ei.

Escelenti'a Sea miscatu foarte au multiamitu sinodulu pentru aducerea acest'a aminte și in termini simtiti a datu espressionu bucuriei sele pentru, ca l'a invrednicitu Ddieu de a aduce biserica noastră in starea de a se guvernă ea pre sine insasi. In fine a datu binecuvantarea de despartire deputatiloru ce erau acum aprópe se paraséca sinodulu fiindu sesiunea incheiata. Mai pre largu la tempulu seu.

Sinodulu archidieceșanu.

Șiedinti'a a IX tienuta in 12 Aprile (dopa amedi). Pres. P. vicariu archiepiscopescu N. Popes'a. La ordinea dilei e comisiunea petitiunaria și cá referinte se infatisiédia Dr. Mesiot'a, in loculu celui de pâna acum Dr. Petco. Dr. Mesiot'a spune caus'a pentru care vine densulu sa continue referatulu amintitei comisiuni, carea este departarea D-lui Petco pentru afaceri urgente, pentru cari fu chiamatu anume a casa. Presied. face sinodulu, cunoscutu ca departarea mentiunatulu deputatu a fostu neamanabile, ceea ce in urma se și incuviintiédia de sinodu. Din incidentulu acest'a i se da ansa lui Macelariu a face propunerea, cá sa remăna toti membrii pâna la finea sesiunei. Sinodulu primésece acésta propunere. Tecontia arata ca din cei doi deputati, verificati in un'a din șiedintiele mai de aprópe, pre unulu și anumitu pre I. Bodila nu l'a veditu decātu de două ori in șiedintie. Presiedintele face cunoscutu sinodulu ca acestu deputatu a fostu la densulu in persóna și a aretatu ca este provocatu de șiefulu seu a merge câtu mai ingraba la oficiulu seu, dela care se concediasé inca de mai nainte.

Incheiándose aceste amenunte referintele comis. petit. aduce pre tapetu remonstratiunea unei fractiuni mici de alegatori contr'a deputatulu Candrea. Comisiunea e de parere, ca fiindu ca are de a se lăa in consideratiune, ca majoritatea și-a datu voturile pentru deputatulu Candrea și vre-o ilegalitate nu se arata sa se fia comisu la alegere, asiá remonstratiunea sa se puna simplu lănga celelalte acte de alegere. Se primésece.

Vine petitiunea, prin carea se cere ca capelanulu personale alu Protopresbiterulu sa se faca capelanu parochialu. Comisiunea propune: sa se indrumeze consistoriulu a tramite unu comisariu bisericescu, carele sa corcetedie lucrulu și dimpreuna cu sinodulu parochialu sa imparta poporulu din comun'a Campeni. Candrea este in contra. Gaetanu propune cá afacerea acest'a sa se concreadia comisiunei pentru imbonatatirea clerulu. Dopa mai indelunga discussiune, la carea participa inca Pa-

titi'a, Lazaru, se primésece propunerea lui Gaetanu cu o modificare mica facuta de Candrea.

Mai departe se refera petit. lui Lazaru Vladu din Abrudu, carele arata ca la parochia din orasiulu Abrudu, unde e parochu. Adamoviciu, nu s'a tienutu sinodu parochialu pre lănga totu statutulu organicu, și asiá nu s'a pututu și nici odata in ce stare se afla averea bisericesca, pentru ca nu a avutu ocașiune sa se véda socotelile bisericesci. Comisiunea propune sa se transpuna petitiunea consistoriulu și acest'a sa véda cá sa se implinéscă cele prescise de statutu in parochia din Abrudu. Dr. Gallu propune, ca petitiunea sa nu se ia in consideratiune de ore ce lucrulu acest'a nu cade intre agendele sinodulu, ci a le consistoriulu și, déca consistoriulu nu l'aru multiamit'a, i sta calea deschisa a recurge la consistoriulu metropolitanu, cá la instantia suprema; de altmintea pre câtu este densulu informatu petentele nici nu e membru alu parochiei din Abrudu. Patiti'a aduce mai multe invinuri asup'r'a parochiulu D. Adamoviciu, intre alte ca pre densulu (Patiti'a) acum dopa atát'a tempu nu vrea sa lu recunósca de parochianu, și ca la provocările cele multe de a tiené sinodu abiá a tienutu odata cându cu ocașiunea alegerei de deputatu, asiá in câtu nomai la urma s'a potutu luá și ceva socotele cându partea cea mai mare parasise sinodulu. Deci spriginesce cererea lui Lazaru Vladu, care dopa densulu e din Abrudu. Tordosianu dechiara ca petentulu e din Alb'a-Iuli'a și parochianu de ai densulu (ilaritate). Macelariu inca e de parere sa se transpuna petitiunea consistoriulu și acest'a se și primésece.

Petitiunea comunei Zabara propune comisiunea sa se dee consistoriulu pentru urmarea celoru de lipsa cu dens'a. Vine demisiunea deputatulu Cristea, din cauza ca s'a facutu preotu. Dopa o discussiune mai indelungata se primésece propunerea lui Gaetanu, ca dimisiunea sa se iá spre sciintia și sa se escrie alta alegere. Se primésece. In legatura cu cele referate de comisiunea petitiunaria intréba Macelariu ca nu se afla vre-o cerere și din partea P. asesoru consist. I. Panoviciu pentru cá sa se lase in parochia avuta. Dându-se respunsulu ca nu, sinodulu trece mai departe la ordinea dilei și adeca la referatulu comisiunei scolastice. Referinte e Dr. Mesiot'a. Acest'a arata ca consistoriulu fu insarcinatu in anul trecut de către sinodu prin concludulu de sub nr. 96. cu elaborarea unui proiectu de lege scolasticu. Dara fiindu ca congresulu din tómn'a trecuta a adusu o organizaria provisorie și a transpus'o la sínódele eparchiale cá sa o puna in lucrare și sa se véda practicabilitatea ei asiá consistoriulu a privitu concludulu citatu de superatu.

Comisiunea luandu in considerare acésta impregiurare, cu tóte ca au aflatu unele, ce de acum aru cere o modificatiune conformu referintieloru locali, recomanda punerea in lucrare a organizari provisorie cu adausulu cá la sinodulu celu mai de aprópe sa propuna modificările de lipsa. Branu de Lemeni e de parere ca sa se transpuna organizaria provisorie consistoriulu cu indrumarea cá sa se puna in lucrare. Nemesiu propune tiparirea legéi și, si pre lănga onu pretiu moderatu, sa se venda. Popescu partinesce in principiu propunerea lui Nemesiu, nu se invoiesce insa cu modalitatea propunerei. Densulu propune cá sa se deoblige fie care parochia a-si procurá tóte actele sínódeloru și congresulu. Branu de Lemeni recomanda propunerea comisiunei en bloc. Se primésece. Macelariu aru fi de parere a se combiná propunerile Nemesiu Popescu. Presiedintele deslusiesce, ca aru fi bine sa se recomande de p. p. Protopresbiteri cumpararea actelor sínódeloru și congreselor. Patiti'a observéca ca suntu pré scumpe. Macelariu face intrebarea

ca, déca se aru decide tiparirea proiectulu provisoriu dopa cum propune Nemesiu, se aru puté întórce sinodulu la bugetu sa voteze bani pentru tipariu? Intr'aceea fiindu provocatu Nemesiu și formuléza propunerea. Deci se punu la ordinea dilei propunerile lui Nemesiu și a lui Popescu cá propuneri de sine statatorie. La propunerea lui Branu se trece preste cea dintăiu la ordinea dilei iera a lui Popescu se primésece.

Dopa diversiunea acest'a desbaterea revine la partea a două meritória a referatei comisiunei scolastice și adeca asup'r'a raportulu aster-nutu din partea consistoriulu scolasticu. Comisiunea a aflatu raportulu, dopa cum se esprimu dens'a, de efectuosu și asiá erá de parere a se indrumá consistoriulu a face pre anulu venitoriu unu conspectu, din care sa se véda starea intréga a scóteloru din archidieceș'a. Dr. Gallu aru dori cá comisiunea sa specificé mai de aprópe rubricelo de lipsa in conspectu și sinodulu sa dispuna inusit cum trebuie sa se faca conspectele cerute. La acest'a reflectédia ref. ca comisiunea a cugetatu ca acest'a deróga consistoriulu. Fodoreanu propune cá intre parentese sa se cumpere cărți gratis, la ce i observédia ref. ca e preveditu in § 10. alu org. prov.

Revenindu discussiunea la raportulu consistoriulu Boiu e de parere ca sinodulu sa céra respicatu aceea ce voiesce dela consistoriu. Totu asiá reflectédia in unu discursu mai lungu Branu de Lemeni. Densulu dice ca comisiunea trebuia sa intre in meritulu lucrulu și sa vina cu propuneri esacte cum sa se ajute scóla. Gaetanu apara raportulu, pre carele sinodulu de altmintea nu la auditu nici a cerutu sa lu auda și lu condamna din tóte părțile, și partinesce propunerea lui Branu de Lemeni. Nemesiu combate propunerea și dice ca scótele suntu in pericolu și asiá afacerea acest'a sa nu se ia asiá prea usioru, e dara de parere sa se inapoieze raportulu consistoriulu și sa lu intregéscă. Acum abiá se cere din o parte cetirea raportulu. Discussiunea se indelungesce inca, la carea iau parte multi deputati pâna in fine se primésece propunerea lui Nemesiu. *) Șiedinti'a urmatoria măné la 10 ore.

Inceputulu sinodulu aradano l'amu reproducu s noi. Despre celu dela Caransebesia ne asigura „Albin'a" ca in „cinci dile" au facutu „lucruri mari", și avemu cuventu sa ne tememu ca „Albin'a" are dreptu. Pentru ca lucrurile mari suntu de multe feluri.

(Sinodu ecumenicu ortodocsu) S'au fostu amintitu in diurnale, ca patriarchulu gr. res. din Constantinopolea luându aosa din anea impregiurare, ca sultanulu au concesu despartirea bisericei bulgare de ierarchia gregésca, au cerutu ajutoriu și intrevenirea sinodulu rusescu din Petropolea in contra acestui amestecu. Totu-odata au propusu patriarchulu conchiamarea unui sinodu ecumenicu res. La acésta epistola a patriarchulu au respunsu sinodulu din Petropolea cu datulu 15. Mart. a. c.: Tienerea unui sinodu ecumenicu se tienerea de nepotrivita tempulu presentu; dorintiele bulgariloru le privesce de drepte; și cu deosebire tóta afacerea o privesce cá un'a ce apartiene la drepturile suverane ale Sultanulu. —

Dieta Ungariel.

Șiedinti'a din 21 Aprile. Șiedinti'a de astadi a casei deputatiloru s'a suspinsu pre câte-va momente prin scirea despre sinuciderea teribila a unui dintre cei mai betrani și meritati membri ai casei, Paul Nyáry. Nyáry se numerá intre cei mai straduitori membri nu numai a opozițiunei, dea a casei deputatiloru intregu. Putieni se bucurau

*) Raport. neavendu lumina nu mai poté urmări desbaterile in detăiu. R.

de respectul și simpatia parlamentului, întregu în gradu asiă de mare că elu. Suscitarea, provocată în casa prin faim'a despre mărtea lui, a fostu extraordinaria. În urm'a acesteia dură ședință numai cam o ora. La începutul ședinței îndreptă generalulu Stratimirovics fără de tota motivarea o interpelațiune, către ministrulu pentru așperarea țierei, privitoria la starea privilegiata a orașului Fiume, în care inca nu se eșecuta legea noua de așperarea țierei. După aceea se resolvescu unele afaceri de interesu particularu și apoi la 12 ore se încheie ședința.

Astadi tînu și cas'a magnatiloru o ședință scurtă. După autenticarea protocolulu presinta Al. Bujanovics legea despre cumpărarea galeriei eszterhaziane, despre începerea drumulu de feru între Austri'a și Sacsoni'a și despre regularea afacerilor urbariale sanctionate de M. Sea regele. După aceste se cetesce o scrisore a ministrulu de finantie, prin care acest'a atrage atentiunea casei la lotari'a de statu arangiată în beneficiulu honvediloru din 1848/9.

Ședința din 22 Aprilie a casei deputatiloru. Presedintele deschide ședința la 10 ore. Deputatii aparora în numaru aprôpe completu. Ministrii, presenti în Pest'a suntu toti de facia. Tribunalele suntu indesite. După finirea formaliloru obicinuite se radica presedintele și vorbesce despre meritele carii si-au câștigatu Nyáry în carier'a sea publica pentru patria. Totu deodata provôca presedintele pre deputati a luă parte corporativu la înmormentarea lui, care se face mâne, ceea ce se si primesce. După aceea se anuncia diferite incurse. Ministrulu de justitia Horváth ascerne legea, despre creditulu suplementariu pentru Fiume, sanctionatu de rege. Mai departe presinta ministrulu unu proiectu de lege despre contractulu consulariu încheiatu cu statele Americi de Nordu. Ministrulu de cultu și instructiune Pauley răspunde prin o vorbire lungă la o interpelațiune a deputatiloru Iul. Schwarz, K. Ghicz și Ferd. Zichy. Cesti din urma se declara multiamiti cu responsulu ministrulu. Presedintele anuncia o scrisore a presedintelui ministriloru, prin care acest'a împartășiesce ca M. Sea regele a binevoitu a conchiamă delegatiunile pre 22 Maiu la Vien'a. După aceste se cetescu și primescu cele 22 puncte a proiectulu de lege despre comasatiuni în Transilvani'a și apoi la 5 ore se încheie ședința.

FOISIORA.

Despre bani (moneta.)

Prelegere publica ținută în 14 Aprilie în sal'a Reuniunii sodaliloru români de N. Cristea profesor.

Imperatul Carolu VI fiindu îngrijiatu cum va pune în lucrare sanctiunea pragmatica, întrebă odinioară pre Montecuculi, ce cugea și densulu, ce va avea elu sa faca pentru că sa-si pōta ajunge scopulu? Acest'a răspunde: Majestate! spre ajungerea scopulu ti trebuiescu trei lucruri: inteu bani, a 2-a bani și a 3-a bani. Responsulu acest'a memorabile, ce se pastră și se va pastră inca și în venitoriu, cuprinde acelu adevăru în sine, că prin bani se potu îndeplini cele mai de-osebite lucruri. Și în adevăru deca facemu o reprivire asupr'a trecutulu, până în timpurile departate, aflămu că această specie de lucruri a jucat roluri însemnate spre bine și spre reu în istoria omenimei. Bani dela aparint'a loru între ômeni a facutu și multu bine și multu reu omenimei. Ei au contribuitu la usurarea sustinerii esistintiei ômeniloru singuratici, a familiiloru, a staturiloru; prin ei s'au radica monumente mari s. a. s. a; dera totu prin ei s'au periclitatu individi, familie, s'au roinat cetăți și țieri și s'au surpatu imperatii. Cându bani începura a înlesni comerțulu, (neguțiatori'a) au începutu îndată a face posibila buna starea materiale a singuraticiloru individi, singuraticiloru familie, comunități, țieri; a le pune în legătura unele cu altele pre tōte cele pomenite, a înlesni sporirea maestriloru; lucrarea mai multoru puteri pre o mână, cari apoi au produsu cladirile cele maretie și monumentale în anticitate, în evolu de mijlocu și în timpurile mai nouă. De alta parte tradarile cele multe, corupțiunile și molesirile; cerțele și frecările cele multe între ômeni totu această specie de lucruri le-au provocatu de atâtea ori spre

Cuventările

dela festivitatea de înfratire în Brasiovu. D. advocatu K e n y e r e s vorbi asiă: „Concetatiuniloru! (Polgár társak!) Ve salutū în numele patriei, alu libertății și alu frățietății.

Binecuvintediū sōrtea, care aduse diu'a, în care se implinesce cea mai ferbinte dorintă a mea, și cu mine împreună a multoru mii.

Fratiloru! o mie de ani viforosi au trecut preste capetele nōstre, dīlele nōstre au fostu mestecate cu doreri și amaraciuni, dera noi totu ne aflămu în antic'a nōstra putere; scump'a nōstra mama, patria-ne comuna, sustienū pre iubiti ei fii pentru viēt'i'a unei mai bune sorti.

Amu avutu dusmani, cari ne amenintia cu sfermare și calcare, dēr' au aflatu uniti pre iubiti frati și au pasescu cu capetele sparte otarela patriei așperate cu fidelitate.

Amu avutu dusmani și acest'i'a suntu cei mai spurcati, cari cu amagiri fără sufletu au vrutu sa ne conturbe odihna familiei și cu calculu rece au stropitu în inimile nōstre amar'a fieru a nenicrederei.

Amu retacitu în întunereculu unei nopți reo; n'amu sciutu sa ne cunoscemu unii pre alții și semint'i'a iubirei în sufletele nōstre a remasu amortita.

Multi din românii și ungurii brasioveni au doritu diu'a acea binecuvintata, care sa departedie această amortială rece, crescendu semint'i'a iubirei întrunu pomu plin de fructe.

Si iēca, că româniloru și unguriloru brasioveni le a rasaritu gloriōs'a di, doi frati, cari cu instrainare se încungiuira între sine, au recunoscutu că suntu fii iubiti ai unei și acelei-ași mame, că sōrtea și viēt'i'a nōstra e atātu de contopita la olaltă, că și cele dōne camere ale unei inime, cari ambe trebuie sa lucre cu puteri egale pretutindenea, că nu cumva batai'a inimei sa încetedi.

Asta di, că memoriala între românii și maghiarii din Brasiovu înfratiti, sa fia cea mai frumōsa serbatōre de triumfu, și sa dea atotopotintele, că sânt'a paciire realizata între noi în numele patriei, alu libertății și alu frățietății, sa fia în eternu duratōria.

Sa trăiesca iubiti nostri frati români brasioveni.

D. Dr. N i c o l a u P o p u t i e n u după această urmatoriu discursu:

„Domniloru și fratiloru!

Este unu adevăru necontestabilu, că unu stat, o provincie, o comuna atunci pōte prosperă, pōte

pagub'a omenimei. Ori ce creștinu scie însemnatarea celor trei dieci de arginti, pretiulu celui nepretuitu, de cari se face pomenire inca în testamentulu vechiu și apoi și în celu nou. Filipu, tatalu lui Alesandru macedoneanulu, dicea că nu e zidu asiă de înaltu, preste care nu pōte trece unu asinu încarcatu cu aur. Sa trecemu preste stricaciunile cele multe escate în sinulu națiunei grecesci, încātu unu legislatoriu Licurgu a fostu silitu a introduce bani de metalu ordinariu, de feru, numai că sa nu derapene averea obiceiurile cele întregi ale spartaniloru, sa nu amintimu de urmările ce le-a avutu banii la poporulu Romanu, cându numai erau Fabricii, cari sa respingă pre inimi, cându veneau că Samniti sa corumpă cu bani, și vomu vedea prândiurile luculice, bachanalele cele desfrânate ale opulentiloru Romani; sa trecemu preste abuzurile persōneloru bisericesci numite papi, cari, în evolu mediu, pentru că sa pōta adună multi bani, se demisera la învătatori false religiōse, prin cari casinara stricaciunea moravuriloru și dederă ansa la desbinări mari, precum fara reformatiunea în biseric'a apusēna.

Ce este dera acest'a specie de lucruri, banii, ce are asiă de mare influență asupr'a viētiei omenesci?

Societățile cele primitive ale ômeniloru au începutu comerțulu lor prin schimbu, adică: marfa penra marfa. Mai tardiu inse au aflatu ômenii că acestu negoiu sēu comerțu este de multeori prē îngreunatōriu, ba a uneori, impedecatoriu chiaru, penruca marfa, ce aru fi potutu primi în schimbu din cutare țiera, penru cea dusa de densulu nu i eră de trebuință, ci alt'a din altu locu, unde alui n'aru fi avutu cautare. Pentru întemplări de aceste s'au aflatu unu mijlocu, care sa pōta reprezentă pretiulu ori cărei marfe și cu care sa pōta castigă de ori unde lucrurile acele, pre cari voiă sa si le castige, sa si le însușiescă ca proprietate. Midloculu acest'a a fostu și este și astadi moneta sēu bani.

înflori, cându conlocutorii traiescu în armonia și contribuie toti în mesura egală și cu puteri unite la binele comunu. Fericirea unui popor o aflămu numai acolo, unde nisuintele egoistice nu influențiază în afacerile comune, unde interesele particulare disparu, cându e vorb'a de statu, de patria și de țieră. Unu sōre ne încaldiesce, o țieră ne ontresce — va sa dica, natur'a aici nu face deosebire între omu și omu; numai tendințele mesline omenesci sunt, care facu separatismu, discordia și imperachiari — și vai și amaru de țier'a aceea, unde aceste vipere si-au asediatu cuibulu lor și nu se potu sterpi.

Domniloru și fratiloru concetatiuni! Suntu fōrto veselu, că amu fericirea de a esprimă multiamirea și bucuri'a, ce a escitatu în inimie româniloru brasioveni cuventulu de salutare rostitu de domnulu advocatu K e n y e r e s. Simțiemintele sincere și devotamentulu fraternu, ce ni lu oferiti, ne pune cu atāt'a mai multu în uimire, cu câtu sōrtea vitregă ne-a condamnatu din timpurile cele mai vechi și până astadi a suferi și a geme sub jugulu asupritoriu alu sistemulu feudal. Ne-amu luptatu împreună pentru patria, ne-amu versatu împreună sangele nostru pre scenele de luptă; și respłata: — pentru tōte acestea a fostu pentru bietulu român asupritu, neîndreptatiri și batjocuri!

Grea a fostu sōrtea nōstra în resbelu, mai grea în timpu de pace. „Amu umblatu în întunerecu“ dise fōrte bine și fōrte corectu domnulu antevorbitoriu, fără sa ne cunoscemu, fără sa scimu, că aici că în totu loculu fia-care patriotu e chiamatu, e datoriu a contribui la prosperarea patriei. Urmările acestei erori le-amu simțitu, le simțimu noi și le simțiti și dvōstra, căci fapt'a ne constata, că adu cu toti suntemu îndereptulu altor popōre, care se numescu civilisate. Popōrele din pārtile nōstre nu potu procesă, că nu suntu tōte egalu îndreptățite. Trier'a nu pōte înflori, până ce partea cea mai mare a populațiunei ni este disprețuită și nu dispune de tōte remediile de progresu. — Suntemu veseli, că erōrea s'a cunoscutu și avemu speranțiele cele mai frumōse, că reulu se va delatură. E adevăratu, că erōrea acest'a s'a recunoscutu numai de o parte mica a compatriotiloru nostri, avemu înse speranță, că vedinduse fructele salutari ale acestei înfratiri locale voru lua esemplu dela noi și alti cetățieni și asiă generalisându înfrățirea acest'a încetu încetu ne vomu recunoscă toti de cetățienii unu și statu și de fii unu și patrie.

Salutămu dera cu o via placere acestu pasu de înfratire, întielegemu o înfratire cordiale, sicera,

Midloculu acest'a s'a simțitu ce e de lipsa fōrte de tempuriu. De aceea lu aflămu la popōrele cele mai vechi, de și nu îndată la începutu din anru și argintu, arama, după cum se vede mai tardiu și până în dīlele nōstre. Asiă la popōre ce traiau că pastori eră cându ô i e a, cându b o u l u, midloculu ce reprezentă pretiulu altor obiecte. Omeru, celu mai vechiu poetu alu greciloru d. e. ne spune, că o c r a t i t i a mare de tuciu (ciōie) costă 12 boi, o m u i e r e, carea se pricepea la multe lucruri de mână costă 4 boi. De aceea la Romani au si remasu, pentru ceea ce noi dicemu astadi bani, numirea „pecunia“ dela „pecus“ popōre venatōre primitive s'au folositu și se folosescu, pre unde se afla, de pei de castor; în Siberi'a de pei de samuru; germanii se serveau de o catatime anumita de vite; africanii se serveau de conchili; chinezii de cēiu, de bombacu venetu, de sare și de aur pulverisatu. Numai mai tardiu veni tempulu că metalulu sa fia întrebuintiatu. Tempulu cându a începutu a se întrebuintia metalulu la facerea monetei sēu a baniloru, nu-lu putemu fipsă, pentru că ins'asi sciint'i'a, carea se ocupa cu studiulu monetelor vechi, și carea se numesce numismatic'a, e la îndoiēla în privint'a acest'a. Cu siguranță vorbesce numismatic'a numai dela secolulu alu V înainte de Chsu încōce, de cându se afla monete europēne, ici colea îngropate în pamentu.

Pentru ce au primitu ômenii ca acestu mijlocu de comerțu sa se faca din metalu ne esplica I. C. L e r e s c u în „Manualulu seu teoretico-practica de economi'a politica“ în următoarele:

Motivele pentru cari metalele pretiōse servescu a confecționă moned'a suntu numeroșele avantaje, ce ele presinta.

Sa le esaminămu, pre scurtu.

1. Suntu dorite și cautate de tōta lumea, din caus'a giuvaericalor, sculeloru ce se facu dintr'ensele. Căci scimu că valōrea trebuie sa aiba o certa utilitate, dorita și cautata de lume.

căci numai o astu-feliu de infratire ne pôte garanta progresu, inaintare si in florire.

Santemu gat'a a intinde mán'a si a incheia frati'a pre basea dreptatiei si egalitatiei. Aideti sa ne unim dera in inima si in cugetu astu-feliu, cá faptele resultande sa ne convinga pre noi si pre urmatorii nostri de folosulu si importantia maretului actu ce lu incheiemu. Sa eternisamu diu'a de astadi, sa facemu, cá diu'a acést'a sa fia inceputulu unei ere noua in viatia nostra concetătiena. Dea Ddieu, cá in ceea ce privesc afacerile comune, sa nu mai lucrámu cá maghiari, germáni si románi, ci cá frati egali si fii unei patrie!

Traiesca fratietatea !!!

Noerichiu in 24/4 1871.

Astadi in 24/4 1871 au fostu aicea adunare scaunale unde si-au datu deputatii nostri sasi reportulu despre purtarea lor la universitate. Pro tapetu a venit si dechiaratiunea Mediesienilor pentru de a remane municipiile sasesti dupa cum au fostu pana acum. — Firesce aici suntu Alt-Sachseni si cei 14 reprezentanti románi ai acestui scaunu, cari nu au potulu reusi sa alega pre unu románu, acum cându a fostu vorb'a de a se dá votu de incredere, deputatiloru sasi, totusi avuse atât'a statornicie — întâia-data de cându vinu la adunări scaunale — si mirare — de au votatu cu „n u“ la amendoune propunerile, si la acestu votu din urma s'a alaturatu si unu sasu avutu Michael K r a u s s, notariu si arendesiu in Hozman.

R o m a n i ' a .

ADRES'A LA ALEGATORI.

(Capetu.)

Ministeriulu pusese pre adunare in pozitiune de a cunoște in deamanuntulu impregiurările acestei cestiuni si prin urmare de a desemná guvernului lini'a de urmare, ce trebuia sa padiasca intr'o afacere, care reu condusa este de natura a compromite pre unu mare numeru de ani totu venitorulu nostru financiaru si economicu.

Camer'a erá datore tierei de a nu lasá la o parte cercetarea minuliósa a acestei cestiuni alátu de grave.

Acestu studiu este facutu, si natiunea este astadi deplinu in pozitiune de a putea apretia tote fazele prin care a trecut esecutarea concessiunei Strusberg.

2. Argintulu si mai cu séma aurulu au o valóre mare. (Totu asiá este si cu diamantulu. Si noi scim ca obiectulu pre care ne decidemu a schimbá produsele nostre, trebuie sa fie echivalentu in valóre cu aceste produse).

3. Ele suntu facilment transportabile, adeca au o valóre mare sub unu volume micu, ceea ce este o proprietate care le face sa fie admise pretutindeni cá reprezentantu alu valoriloru.

4. Ele suntu pre cátu se pôte nedestructibile cáci banii, giuvaerialele si sculele, facute din metalele pretioase, se conserva bine, adeca se usa anevoie, si nu se distrugu prin focu, cáci se potu gasi topite in cenusie.

5. Ele suntu omogene si se potu divide, fara a perde nici de cum din valórea lor. (Nu este totu asiá cu diamantulu, de si mai pretiosu, cáci o pétra de diamantu divisata nu numai face cátu vala).

6. Ele se potu converti facilmente din moneda in mări si, reciprocamente, din mări in moneda, cáci, din suprabondantia séu raritate, valórea monedei pôte, dupa epoci, a se ridica séu a scade.

7. Ele suntu stabile, adeca valórea lor nu se schimba facilmente. Este adeveratu ca aurulu si argintulu n'au o valóre nemutabila, pentru cuvintele aretate vorbindu de valori: nici o valóre nu este stabila. Daru aurulu si argintulu suntu multu mai stabile de cátu cele mai multe produse, adeca valórea lor scade séu se ridica anevoie, fôrte incetu, ceea ce n'are locu pentru celelalte produse, a caroru valóre cresce séu scade, se schimba de adi pana mâne.

Acestu avantaju alu metaleloru pretioase vine de acolo ca productiunea lor anualá este pré pu-cinu in raportu cu cantitatea ce exista, ce trebuie in lume. Acést'a productiune nu modifica oferirea, cáci se perdu mereu in valurile mariloru si fluvii-

Déca pre teremulu legislatiunei ordinare, adunarea s'a parutu ca nu a produsu indestulu, caus'a este ca, santinela vigilenta a institutiunilor tierei, ea erá ténuta intr'o neinterupta ingrigire despre atacurile ce directu si indirectu si pre tota diu'a, se urdau in contr'a pactului fundamentalu.

Petitiunile ce se colportau prin judetie, sub patronagiulu autoritatiloru administrative, glasurile ridicate chiaru in midiloculu parlamentului, spre a face fatisiu procesulu constitutiunei, si, mai multu de tote acestea, stargintiele opozitiunei reactionare de a se vota bugetele cu o óra mai inainte, in bloc, si pre doi ani, erau pentru camera unu motivu mai multu de a se intrebá, déca reactiunea nu asteptá de cátu momentul de a fi stapána pre pong'a tierei, pentru a veni la cárm'a afaceriloru publice si in urma, nepoprita de nici o stavila a pune in lucrare planurile sele de resturnare a constitutiunei.

In fati'a unei asemenea situatiuni, plina de ingrigiri si de pericole, esitacionile si resistinti'a adunarii erau legitime si potemu dice si deplinu justificate.

Cu tote acestea, camer'a intrase acum in discutarea si votarea chiaru a unor'a din legile financiare, cându unu incidentu supraveni cá pretestu spre a se perturbá mersulu regularei si pacinicu alu regimelui parlamentar.

Banchetulu datu in diu'a de 10/22 Martie, de coloni'a germana din Bucuresci, dadu locu la o regretabile manifestatiune din partea unui numeru de scolari, si pre carea autoritatiile universitarei n'au sciutu a o preveni.

Acést'a demonstratiune copilarésea a fostu restalmacita in defavórea ministeriului parlamentar, a provocatu unu siru de procedimente anticonstitutionali, in midiloculu carora, cu nedibacie s'au esplotatu chiaru amenintiarea de intrerumpere voluntara a functionarei puterii esecutive; si dreptu resultatu, a adosu la putere restaurarea mai energica a reactiunei ohorita pentru unu momentu in diu'a de 18 Decembre 1870.

Sub asemenea triste auspicii s'a formatu ministeriulu Lascaru Catargiu: sub asemenea triste auspicii elu s'a infacisiatu si inaintea parlamentului.

Asiá chiaru in momentul cându capulu cabinetului citá adunarei programulu séu de respectu pentru constitutiunea tierei, elu violáza litera si spiritulu ei impresurându localulu adunarei cu ostire de tote armele, si acést'a fara scirea si invoirea presiedintelui camerei.

iloru, si totu de o data cererea cresce, din caus'a progresului ce face productiunea.

(In alta parte, amu aretatu ca nu este totu asiá cu graulu, cáci pre fie-care anu se consuma mai tota productiunea anului precedentu. De aci, nu este o cuantitate de gráu totu-de-un'a esistánde in lume cá aceea a aurului si argintului. Déca acum se intempla unu anu de lipsa, valórea gráului se ridica pre data; contrariulu se intempla, déca anulu este abundantu. Cá tote cele alte produse, si mai multu chiaru de cátu densele, gráu n'are stabilitate).

In Russi'a, s'a facutu cercarea a bate moneda din platinu; daru guvernulu a renunciatu pentru ca platinulu se estrage cu anevointia si, dopa procedatele intrebuintiate pentru extractiune, cere chiltueli de productiune mai mari séu mai mici, cari variédia, si prin urmare face a variá valórea platinului. Acést'a n'are locu cu aurulu si argintulu. Spunemu, in trecátu, ca aurulu este superioru argintului, posedendu mai multe avantaje pre cari celu din urma nu le are.

8. Metalele pretioase suntu succetibile de a priimi o impresiune (in tiparire) care aréta valórea bucatiloru de moneda.

9. Ele dau unu sunetu metalicu argintiu, care le este propriu si care da pre facia falsitatea unei bucáti. Pre de alta parte, aurulu este pré greu. In falsificatiunea monedeloru — i se pôte imitá colórea, ier nu greutatea.

Cért'a intre economisti despre anteitatea metaleloru cari se functioneaza la facerea monetei séu baniloru a fostu mai nainte delaturata prin putinti'a séu neputinti'a de a le avé. Popórele se orientau dupa putinti'a esplotiunei séu scóterei din pamentu a metaleloru si faceau cându din a r a m a, cându din a r g i n t u, a u r u moneta; in timpulu mai nou inse a venitu si intrebuintiarea acést'a a face o parte din studiulu economistiloru.

Intratu pre acést'a cale de violintia, noulu ministeriu a pretinsu apoi ca adunarea sa proceda la votarea bugetelor si a legiloru financiare, inainte de a si regulá positiunea constitutionale in fatia cu parlamentulu.

Neincuviintiându-se acést'a cerere, si camer'a otarându a cercetá mai întâiu cestiunea de incredere ce putea dá cabinetului, acést'a, prin glasulu presiedintelui seu, a cerutu inchiderea discutiunei de abea inceputa, si declara ca din neinchiderea acestei discutiuni face, — lucru fara precedentu, — o cestiune ministeriale.

Representatiunea nationale erá datore drepturiloru si demnitátei sele d'a nu se supune la o asemenea somatiune. Majoritatea otari continuarea discutiunei, si ministeriulu a dóu'a di rosti disolvarea adunarei deputatiloru.

Sirulu acestoru procedimente, resumate aci pre scurtu, constitue o indestula dovada despre cugertările noului cabinetu. Sa fia bine sciutu ca adunarea a fostu disolvata tocmai in momentele cându tote grupurile liberale, stránsu unite, ajunsesera a formá o majoritate constanta in principie, si otarira a mantienea si apará constitutiunea tierei, marea garantia státu a tronului cátu si a libertátiloru publice.

Unu nou apelu este acum facutu tierei.

Membrii majoritátei liberale si parlamentarie se voru duce cu fruntea deschisa in sinulu colegieloru electorali, si voru esplicá purtarea lor, fie-care la loculu seu, fie-care din punctulu seu de vedere individuale. In totu casulu, membrii acestei majoritáti credu de pre acum, ca natiunea le va téné séma de stargintiele legitime ce au pus, in cursu de patru luni, spre a respinge tote incercările resturnatórie ale reactiunei.

Acum situatiunea este pusa limpede si bino desemnata inaintea tierei. In lupt'a electorale ce s'a deschisu, membrii partitului liberale, intrunitu nu voru face apelu de cátu la consciinti'a alegatoriloru, si nu voru intrebuintia de cátu armele pacinice ale legalitátei celei mai stricte. Cáci din parte-le, acést'a lupta suprema nu este de cátu pre teremulu constitutiunei si pentru aperiarea acestei constitutiuni.

Tier'a in tota a sea suveranitate este chiamata a se rosti intre uneltirile reactionei, care are in serviciulu seu forti'a brutala, si intre forti'a morale a opiniunei publice; intre acei ce voiescu desvoltarea pacinica a principiiloru civilisatiunei moderne, si intre acei cari tindu a resturná patrimoniulu drepturiloru, pre care o generatiune intréga le-a cástigatu pentru natiunea si societatea romána.

Sa vedemu ce gasimu in privintia acést'a la autorele mai susu citatu:

„Dupa d. Michel Chevalier, ce este partisanu alu argintului, acestu metalu aru avé mai pucine siantie de despretiure de cátu aurulu, de ore ce aurulu, in certe momente gasindu-se in abundantia mare si esigendu cheltuli de extractiune fôrte mici, aru fi despretiuitu.

D. Léon Faucher sustiene ca acestu pericolu este mai mare pentru argintu, ce se gasesce in mai mare cuantitate de cátu aurulu si esige travaliuri mari pentru extractiune, travaliuri ce suntu primitórie de perfectionare; ca, din acést'a, va veni o di care, prin marea abundantia a oferirei, argintulu va fi despretiuitu.

Mersulu lucruriloru au datu dreptate aci D. Chevalier si aci D. Faucher.

Pána la 1851, aurulu erá mai cantatu de cátu argintulu, adeca, pentru 1000 franci in aur, se dá 1005 franci in argintu; apoi elu a perdutu din valórea sea, trebuindu a se dá 1005 franci in aur pre 1000 franci in argintu. In cele din urma, nivelulu s'a restabilitu. Prin ormare, faptele nu s'au petrecutu pana la fine cum presupunea D. Chevalier.

Aurulu este singurulu metalu bonu de convertitu in moneda, pentru epoc'a actuala, in care operatiunile comerciale au devenitu fôrte numerosé. Subtu unu volume micu, ele represinta o valóre mare. Argintulu oferesce neconvenientulu contrariu. Din caus'a acestui defectu alu argintului, vedemu ca, in tote tierile in cari elu servesce principámente de moneda, se da preferintia biletelor de banca, (baniloru de arthia), pentru ca astufeliu lumea scapa de necomoditatea ce produce greutatea metalului, cându se facu afaceri in mare.

(Va urmă.)

Tier'a are a alege între acei carii voiescu în adevăru unu controlu seriosu din partea reprezentantilor sei asupra administrației executivă în totu ce se atinge de interesele noastre financiare, și între acei carii la desordinea financiară nu cunosc altu mijlocu de vindicare, de câtu sporirea dărilor publice, și, nemulțămîți cu atît'a voiescu a sacrifica și interesele economice ale națiunii.

Tier'a nu sî va opri aci verdictulu seu suveran. Ea are a se mai rosti, în viitoriele alegeri, și între cei ce voiescu o reîntorcere la unu trecut umilitu și între acei ce nu de astăzi se luptă pentru o politică națională, pentru o politică românească, autonomă, basată pe tratatul dela Parisu, carele, — astăzi se implinescu cinci-spre-diece ani, — a ascurat patriei noastre o liberă dezvoltare interioară, pusă sub garanția marilor puteri europene și ferită de ori-ce influență esteriore predominantă și exclusivă.

Intr'unu cuventu, acum națiunea se afla în fati'a a două drapele: unulu carele fălăe spre trecut, și altulu carele se desfășura cu încredere spre unu frumosu viitoriu. Sub unulu se adumbrescu regretele și poftele de restaurație ale unui trecut plinu de durere, și pre care tier'a nu odata l'a osânditu. Sub altulu suntu într'unite aspirațiunile române de demnitate națională, de progresu moralu și materialu, de pace și de deplină dreptate pentru toate treptele societății noastre, și mai pre susu de toate de unu sântu respectu pentru instituțiunile noastre constituționale.

Si acum, alegatori români, alegeți!

(Subscriși) Membrii delegați ai majorității fostei camere de deputați:

N. Paclianu, M. Cogălniceanu, I. Ghic'a, I. Brătianu, N. Ionescu.

18/30 Martie 1871.

Varietăți.

**** (Denumire).** Dr. Iosifu Gallu subreferinte la curtea de casatiune e denumitu de jude supleantu la tabl'a reg. din Pest'a.

**** (Dogm'a de infalibilitate a papei de Roma)** în Germani'a, și a nume în Bavari'a catolică a aflatu mare, potericu și resolutu contrariu în renumitul și betranulu literatu și profesoru de teologia la universitatea din Munichu E. Döllinger. Acestu erudit parinte, în versta de 80 de ani, după ce în bibliotec'a sea, carea este un'a din cele mai avute și mai frumoase în Europ'a, a făcutu studie adence, indemnatu și condusu de vócea minții sănătoșe, s'a opusu din capulu loculu și se luptă și până astăzi cu cea mai poterică arma a moralei și științei contr'a dogmei de infalibilitate, contr'a acestui afrontu ce iesuitii, vamesii și feriseii moderni, abuzandu de bietulu betranu papa Piu alu IX. lu făcurea minții și demnității omenesci, atribuindu omulu trecatoriu însusiri ce competu numai lui Ddieu. Döllinger adresandu-se archi-episcopulu seu pretinde sei să deschida ocaziune d'a dispută despre infalibilitate și contr'a ei, cu dovedi din s'ta scriptura, naintea unei adunări competente de teologi; dar — responsulu archi-episcopulu fû: că — conciliulu a decisu și a se dispută contr'a dogmei staturite nu pôte fi permis; iera după ce Döllinger, combatendu dogm'a nouă chiaru din punctulu de vedere alu bisericeii și învetației lui Cristosu, nu s'a plecatu demandatiunilor superioare d'a recunore infalibilitatea papei, — archi-episcopulu de Munichu propuse că Döllinger să se destitue din pozițiunea sa canonică și de profesor. Döllinger totusi, cu câtu mai multu amerintiari și atacuri i făcu ultramontani, că unu adevăratu și sinceru apostolu alu bisericeii creștine, totu mai resolutu insiste convicțiunii și pretensiunii sale. Regele Bavariei l'a luat sub protecțiunea sea, și pre unde se arăta, e în timpinatu de ovatiuni din partea poporulu, lu aproba întreaga diaristică și tota lumea catolică și adevăratu creștină și ne stricată; din toate partile lumii culte i vinu adrese de recunoscintă și aderință; elu este estadi — și potemu dice că precum este negabilu cumca decretarea dogmei de infalibilitate a papei a făcutu rusine secululu, astfelu pasirea lui Döllinger contr'a acelei dogme și spriginirea ei se face pretotindenă, este onore pentru seculu alu XIX. —

„Alb.“

**** MM. LL. Domnulu și Dômn'a,** plecându mâne, Joi, la 10 ore de dimineață, la Iasi, aniversarea de 8 Aprilie se va serbă numai printr'unu

Te-Deum la Mitropolia, la 12 ore, însoțitu de onorurile militare, precum și în județie.

„Monitoriulu“.

**** Cetim în „Romanulu“.** Mai toate diariile din Bucuresci, fără osebire de opinii politice, s'au întrunit în apelulu, ce au făcutu în favoarea poetulu nostru Dumitru Bolintineanu. Divisati, în cestiunile politice — cea-a ce este foarte naturală — vedemu, cu durere și mare temere pentru prezinte și viitoriu, că românii suntu divisati chiaru în cestiunile curatu naționale, — ceea ce este anti-naturală. Constatămu dăru cu o îndoită fericire întrunirea tuturor organelor publice într'o cestiune de inimă, de dreptate și potemu dice, de onore naționale. Cine știe! Pôte că această întrunire se fia de bunu auguru, să fia primul pasu pentru întrunirea tuturor într'u aperarea constituției și a statulu român!

Dumitru Bolintineanu este unulu dintre poetii noștri cei mai însemnați.

Vieti'a lui, că omu politicu, a fostu și dens'a mai multu poetică, a fostu o cantare armonioasă. Dăca, că omu politicu, s'a potutu retaci une-ori, nimene n'au potutu negă, că totu-de-un'a a fostu sinceru și pre deplinu desinteresatu. Și ce dovăda mai pipăita de a lui desinteresare, de câtu aceea că tota vieti'a lui a petrecutu-o în cea mai deplină saraciă? Castigându-si cu pen'a sea până cea negra de toate dăile, iera lu acm, cându bôl'a l'au invinsu, silitu a-si vinde mic'a sea bibliotecă și seraculu seu mobilariu, spre a plăti doctoriele și câte-va linguri de supă, singur'a hrana ce mai pôte lua. Nu știu câtu va fi suferitu în inim'a sea poetulu Bolintineanu, vedindu-se parasitu de toti, dăru știu că nu este, nu pôte fi unu singuru român, care să nu sufere de durere și chiaru de rusine, cându vede lipsitu chiaru de hran'a dălei pre celu care și a iubit tier'a atătu de multu și a cântatu atătu de armoniosu virtutea și gloriile române. Ne îndoimu dăru că, fia macaru în ôr'a din urma, românii voru dă dovedi de iubire și de frăție poetulu celu dulce și patriotulu celu sinceru Dumitru Bolintineanu.

**** Prin decretu cu dat'a de 7 Aprilie, d. G. Cost'a-Foru,** ministrulu de externe și însărcinatu provisoriu cu interimulu ministerulu financelor, avendu a însoți la Iasi pre domnitoriu;

D. generalu I. Em. Florescu, ministru de resbelu, este însărcinatu cu interimulu ministerulu de externe, și dnu generalu Chr. Tell, ministru de culte, este însărcinatu cu interimulu ministerulu financelor până la întorcerea titularilor la postu.

**** (Teatru Bulgaru).** Măne Dumineca va avea locu în sal'a „Boselu“ o reprezentație teatrală în limb'a bulgară. — Pies'a anunțată e intitulată: Soirea lui Crumu pre tronulu Bulgariei, de Voinicovu. — Asiă dera Thalia din capital'a României astăzi — măne va vorbi în toate limbile, numai românește nu. — Onorea comitetulu teatral — onorea celor ce susțin unu asemenea comitetu!

**** („Democratia“),** cunoscut'a foia a D-lui Candiano-Popescu, a reapăratu în capitală că foia de s'era. —

**** (Unu comerciantu de mósitate sfinte)** Unu preotu din Rom'a avendu în depositu mai multe mósitate sfinte spre pastrare, pre sub ascunsu adese-ori a vendutu din aceste cu bani buni și le înlocuia cu alte oseminte ce le cumpăra multu mai estinu dela unu saporitu de gropi pentru morti. — Treb'a merse bine, până la unu timpu, în fine l'au prinsu pre preocupatiulu cu mósitatele sfinte.

**** (Unu americanu sîretu.)** Pre calea ferată dela Boston spre Farmington caletoriau patru comercianti totu cu același scopu, adică pentru că sa-si asigură pretensiunile la tribunalulu din Farmington contr'a unui altu comerciantu falitu. — Cându au ajunsu la stațiune, trei comercianti au ocupatu unic'a trasura cu unu calu ce eră acolo, iera pre tovarasiulu lor, l'au lasatu cu buzele umflate pre josu. — Acest'a inse numai de câtu observându intențiunea tovarasilor sei, a cumpăratu calulu birjarului, s'a suitu calare și a lasatu pre tovarasiu sei în birja. — Cându au sositu acesti'a în orasiu, tovarasiulu lor și secuestrase tota averea falitulu.

**** (Impuscatu în circulu.)** Intr'unu circulu dela Florenti'a jucându-se o pantomimă din aventurile banditulu Cipriano la Gal'a, în semi-luptă banditiloru cu ostasimeă, unu statisticu a fostu nime-

ritu de unu glontiu, și numai de câtu a cadutu mortu. Inca nu s'a potutu constată caus'a acestui incidente nenorocitu, investigațiunea urmădă. — Regele Victore Emanuelu inca a fostu de facia la această scenă tristă, și a dău-a-di a trimisu familiei defunctulu 1000 de lire.

**** (Calcululu unui prussacu)** Tributulu ne mai auditu ce-lu impuse prussacii poporulu francesu, după nefericitul resbelu de acum, a datu ansa multor'a a calculă cantitatea seu valorea unui miliardu. Unulu, pre semne prietinu bunu alu mustului de orzu a calculatu câtu tempu si-ar' poté petrece unu numeru de eroi prussaci cu halbele și au esitu la rezultatulu, că, compunându-se armat'a germană la unu milionu feciori și dăca fia-care dintre acesti'a aru suflă pre di numai 5 patrare de bere, atunci desdaunarea cerută dela francesi le-aru ajunge de petrecere în cursu de 68½ ani; căci pre fie-care di s'ar' bé 5 milioane de patrare=200,000 tone a 10 taleri, dau pre di 200,000 taleri, prin urmare pentru 5 miliarde aru trebui 25,000 dăle seu 68½ ani.

**** (Pompă funebreală.)** Petrecerea lui N. Nyáry la odiu'nă eternă, (despre a carui tragicu finitu reportăramu în nrulu precedentu,) se face dominec'a trecută după mēdidi cu mare pompă și de nespusu multu poporu. În biseric'a ref. superintenditei Török și condeputatulu Szilády, iera la biseric'a stratei Ulló, cunoscutulu M. Jókai rostira cuvinte funebrale. Clasicu a fostu cuventulu lui Török, carele vorbi despre „spiritele mari“ și însusirile și meritele lor între ômeni, aplicându astu-feliu toate asupra reposatulu. Szilády sprimă mai multu suspine rapsodice și dureri; Jókai — planse unu amiculu neuitabilu alu seu și alu patriei și umanității, în tonulu seu doiosu. — Nu incăpe îndoela că ruinat'a sea stare economică și financiară a fostu unulu dintre motivele sinuciderii; marele barbatu însusi într'o epistolă ce pōrtă la sine, datori'a de 48 mil. fl. carea întrecea valorea mōsierei și a întregi averi a sēle, o numesce caus'a deciziunii sale de a sinucide, nefiindu în stare d'a pōrtă și suferi consciința că cine-va să fia dăunat printr'sulu. Totusi amicii lui dau cu socotēla că — și de câtu această consciință mai grea, mai apăsătoare a trebuit să fia pentru densulu legea municipale. P Nyáry a fostu cunoscutu ca tipulu autonomiei municipale celei mai depline; nime n'a iubit atăta și n'a luptatu cu atăta energie în tota vieti'a sea pentru acea autonomie și — iera acum ea să derima priu înșă, și legelatiunea magiara! Nyáry după votarea acelei legi nainte cu unu anu numai astu-feliu și știe consolă, că — dōra nu va ajunge guvernulu a o pune în lucrare; de curendu înșă de cându dlu Tóth Vilmos ocupă portfoiulu de interne, se luara toate măsurile ca acea lege să se esecute fără tota amenarea mai departe. Acest'a a făcutu pra P. Nyáry să-si pērdă și cea din urma speranță și — de siguru și acest'a a contribuitu ca planulu de sinucidere să se cōcă și reali-sedie! — Dăca domni stăpânitori magiari de astăzi voru continuă a merge pre calea pre care au pōr-nitu spre reacțiune, este foarte de temutu că — nu li va mai rămāne în întregă patria barbati de inimă și caracteru! —

Licitatiune.

În 6 Maiu *) c. n. 1871, se va esarendă prin licitatie publică la cas'a parochiale gr. or. din Turda feniatiulu numitu Lobodasiu asediatu pre hotarulu Turdei sub Nr. topogr. 5546 a. b. în marime de 106 jugare 212 st. □, pre trei ani de dăle la celu ce va dă mai multu. Oferte în scrisu și sigilate se primescu numai până la încheierea licitatiunii.

Pretulu de eschiamare este 300 fl. v. a. și vadiu 10 %. Condițiunile esarandării mai de aproape se voru putea vedea la cas'a parochiale din Turda, seu la cancelari'a archidieceșana din Săbiu.

Săbiu, 27 Martie (8 Aprilie) 1871.

Epitropi'a archidieceșana gr. or.

*) S'a mai prelungitu terminulu publicatu mai nainte cu o septamăna.

Burs'a de Vien'a.

Din 17/29 Aprilie 1871.

Metalicele 5%	58 95	Act. de creditu	280
Imprumut. nat. 5%	68 70	Argintulu	122
Actiile de banca	749	Galbinulu	5 87